

พัฒนาการและสถานภาพการศึกษาคติชนวิทยา

การศึกษาคติชนวิทยาในประเทศตะวันตก

1. อิทธิพลจากทฤษฎีของ Charles Darwin นักวิชาการชาวอังกฤษ ผู้เขียนหนังสือชื่อ The Origin of Species ซึ่งกระตุ้นให้คนเกิดความสนใจเรื่องพัฒนาการของชนชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และความเข้าใจในวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
2. อิทธิพลจากลัทธิชาตินิยม (nationalism) ที่แพร่หลายอยู่ในประเทศต่างๆ ในยุโรป เช่น เยอรมนี ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ เป็นต้น เมื่อกวีและนักปราชญ์ชาวเยอรมันผู้หนึ่ง ชื่อ Johann Gottfried von Herder เป็นผู้ริเริ่มให้คนเยอรมันหันมาสนใจวัฒนธรรมพื้นบ้าน Herder มีความคิดว่า วัฒนธรรมมนุษย์มีแหล่งกำเนิดมาจากสามัญชนหรือคนพื้นบ้าน และชี้ให้เห็นว่าเอกลักษณ์ชาติและเอกลักษณ์ของกลุ่มชนจะปรากฏอยู่ในบทกวีและเรื่องราวของคนพื้นบ้าน เขาพยายามเร่งเร้าให้คนเยอรมันเกิดความรักชาติและรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเริ่มออกสำรวจ รวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมพื้นบ้านด้วย

การที่ Herder เก็บรวบรวมข้อมูลทางคติชนหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านนี้ เป็นผลให้นักวิชาการของประเทศต่างๆ เอาอย่างโดยการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์ นักวิชาการเหล่านี้ คือ

- Jacob Grimm และ Wilhelm Grimm แห่งเยอรมนี
- Peter Christen Asbjornsen และ Jorgen Moe แห่งนอร์เวย์
- Julia Krohn กับ Krohn แห่งฟินแลนด์

พวกเขาสนใจและยกย่องว่ากลุ่มคนพื้นบ้านมีบทบาทในการก่อกำเนิดวัฒนธรรมของชาติขึ้น แม้มีผู้เริ่มสนใจวิถีชีวิตพื้นบ้านอย่างกว้างขวางมากขึ้น แต่ยังไม่มีความสำคัญเฉพาะที่ใช้เรียกสาขาศึกษานี้ได้อย่างกระชับรัดกุมและสอดคล้องกัน

จนกระทั่ง ค.ศ. 1846 นักอนุรักษนิยมชาวอังกฤษชื่อ William John Thoms ได้คิดคำว่า Folk-lore ขึ้นมาใช้แทนคำที่มีอยู่เดิมว่า popular antiquities (ของโบราณของประชาชน)

คติชนวิทยาจึงเป็นศาสตร์ที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. ที่ 19 นับแต่นั้นมาเรื่องราวชีวิตของชาวบ้านจึงกลายเป็น “ข้อมูลใหม่” ที่เปิดทางให้นักวิชาการในประเทศต่างๆ ได้ “ลงไป” ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คน “ระดับล่าง” และได้พัฒนาทฤษฎีที่จะใช้ในการตีความเพื่อทำความเข้าใจความหมายและสารที่ชาวบ้านพยายามสื่อผ่านคติชน ซึ่งเป็นข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ใช้ “ภาษา” แทนความคิด ความเชื่อ จินตนาการ ความรู้สึกของชาวบ้าน

ด้วยข้อมูลประเภทคติชนเป็นข้อมูลใหม่ทางวิชาการ กิจกรรมทางวิชาการในระยะแรกจึงเริ่มต้นด้วย “การเก็บรวบรวมข้อมูล” ทั้งจากหนังสือและข้อมูลภาคสนามจากชาวบ้านในหมู่บ้านต่างๆ ในประเทศตะวันตก มีการรวบรวมนิทานพื้นบ้านฟินแลนด์ และได้ขยายความสนใจไปยังนิทานพื้นบ้านในเขตวัฒนธรรมอื่นๆ ของโลก